

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานจริง สภาพการปฏิบัติงานที่ต้องการ และสภาพปัญหาอุปสรรคของโครงการรับบริจาคหนังสือชุมชน โดยมีขั้นตอนการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มผู้บริหารและกลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ว่าปฏิบัติงานประจำศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จำนวน 53 ศูนย์ ตามประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด นับถึงปี พ.ศ. 2527 ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคทั้ง 5 ภาค และสังกัดส่วนกลาง กรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยแยกประชากรทั้งสองกลุ่มได้ดังนี้

1.1 กลุ่มผู้บริหาร ประชากรได้แก่

ผู้อำนวยการ/หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	53 คน
ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาค	5 คน
ผู้บริหารระดับผู้อำนวยการกอง	8 คน
ผู้บริหารโครงการรับบริจาคหนังสือ	<u>1</u> คน
รวม	<u>67</u> คน

1.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ ประชากรได้แก่

ข้าราชการครู/ข้าราชการพลเรือน	
ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด	
53 ศูนย์	1,832 คน

ข้าราชการครู/ข้าราชการพลเรือน

ศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนภาค

5 ภาค

393 คน

ข้าราชการครู/ข้าราชการพลเรือน

สังกัดส่วนกลาง กรมการศึกษา

นอกโรงเรียน

635 คน

รวม

2,860 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มผู้บริหาร กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชากรกลุ่มผู้บริหารทั้งหมด

67 คน

2.2 กลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ กลุ่มตัวอย่างมีขนาดจำนวน 167 คน

โดยประมาณ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง หักความเชื่อมั่น 95 % ($\alpha = 0.05$) จำนวนโดยใช้
สูตร

$$n_x = \frac{Nk^2 \sigma^2}{NE^2 + k^2 \sigma_x^3}$$

(นิยม ปุราคำ 2517: 120)

- โดยที่ n หมายถึง ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ต้องการคำนวณ
- N หมายถึง ขนาดของประชากร
- k หมายถึง ความเชื่อมั่นซึ่งจะใช้ระดับ 95 % โดยประมาณค่า
- σ_x^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนความถี่เห็นจากแบบสอบถามที่ใช้ในการ
วิจัย
- E หมายถึง ความคลาดเคลื่อนที่จะยอมให้เกิดขึ้นได้ในที่นี้จะใช้ค่า E
ประมาณ 0.15 S.D. จะมีค่าประมาณ 1 คะแนน

3. การสุ่มตัวอย่าง

3.1 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด

ผู้วิจัยได้สุ่มตัวอย่างประชากรโดยวิธี Stratified random Sampling โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่าง เป็นภาค 5 ภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง จากจำนวน 53 ศูนย์ ทำการสุ่มโดยประมาณสัดส่วนตามแต่ละภาคว่าภาคใดมีศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดอยู่มาก ก็จะทำการสุ่มมาก ผลการสุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเลขสุ่มของ Herbert Robbins & John Van Ryzin

ทั้งนี้ ภาคเหนือ 5 ศูนย์ ได้แก่ ก๋างแพงเพชร เพชรบูรณ์ เชียงใหม่ น่าน อุตรดิตถ์

ภาคใต้ 5 ศูนย์ ได้แก่ พัทลุง นครศรีธรรมราช นราธิวาส ชุมพร สุราษฎร์ธานี

ภาคตะวันออก 2 ศูนย์ ได้แก่ ฉะเชิงเทรา จันทบุรี

ภาคตะวันออกเฉียงใต้ 9 ศูนย์ ได้แก่ อุบลราชธานี สกลนคร ศรีสะเกษ อุครธานี สุรินทร์ ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ ยโสธร มหาสารคาม

ภาคกลาง 5 ศูนย์ ได้แก่ สมุทรสาคร อ่างทอง อุทัยธานี สุพรรณบุรี สระบุรี

3.2 ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค ผู้วิจัยสุ่มทุกศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนภาค

3.3 ส่วนกลาง กรมการศึกษาออกโรงเรียน ผู้วิจัยได้เลือกกองปฏิบัติ การ เป็นกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ดองปฏิบัติงานเกี่ยวกับโครงการรับผิดชอบการนำส่งสู่ชมทโดยตรง

โดยการวิจัยครั้งนี้เพื่อความปลอดภัยในการวิจัย เนื่องจากระยะเวลาจำกัดของผู้วิจัย จึงได้สุ่มตัวอย่างเพิ่มขึ้นสำหรับ กลุ่มตัวอย่างศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด อีกจำนวน 4 ศูนย์ ได้แก่ จังหวัดปัตตานี ลำพูน สิงห์บุรี มหาสารคาม

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาจาก เอกสาร วารสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ ปรึกษาหนังสือผู้ชมท ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือขึ้นจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วยแบบสอบถามเป็น 3 ตอน แล้วนำไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม ลักษณะของแบบสอบถาม มีลักษณะดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบกำหนดคำตอบให้เลือก (Check List) เพื่อสอบถามสภาพและข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์ในการทำงาน ระดับการศึกษา เป็นต้น

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale) เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพที่ปฏิบัติงานจริง และสภาพปฏิบัติงานที่ต้องการในโครงการ ปรึกษาหนังสือผู้ชมท โดยมีแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) ในตอนท้าย เพื่อสำรวจข้อเสนอนะเพิ่มเติม โดยกำหนดกรอบแนวคำถามเป็น 3 ด้าน ดังนี้

- 1) ด้านการวางแผนโครงการปรึกษาหนังสือผู้ชมท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้
  - 1.1) การกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการจัดทำโครงการและกิจกรรม ปรึกษาหนังสือผู้ชมท
  - 1.2) การบรรจุโครงการและกิจกรรมปรึกษาหนังสือผู้ชมทไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี
  - 1.3) การกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ชัดเจน
  - 1.4) การวางแผนปฏิบัติงานโครงการปรึกษาหนังสือผู้ชมทในด้านต่าง ๆ ก่อนปฏิบัติงาน
  - 1.5) การเปิดโอกาสให้ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานท่านได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นในการกำหนดแผนงานโครงการ

2) ด้านการปฏิบัติงานรับบริจาคหนังสือสู่ชมท ประกอบด้วย
รายละเอียดดังนี้

- 2.1) การจ้ครูปแบบการบริจาคหนังสือ
- 2.2) การเก็บรวบรวมหนังสือบริจาค
- 2.3) การเก็บรักษาหนังสือบริจาค
- 2.4) การคัดเลือกหนังสือและการจัดส่งหนังสือบริจาค

3) ด้านการควบคุมติดตามผลและประเมินผลโครงการรับบริจาค
หนังสือสู่ชมท ประกอบด้วยรายละเอียดดังนี้

- 3.1) การบรรจุแผนงานติดตามผลและประเมินผลโครงการ
การสู่ชมทไว้ในแผนนิเทศติดตามผลประจำปี
- 3.2) การติดตามผลประเมินผลโครงการรับบริจาคหนังสือ
สู่ชมทเป็นประจำ
- 3.3) การจัดทำสรุปผลปฏิบัติงานรับบริจาคหนังสือทุกครั้ง
ที่ได้ปฏิบัติงานเสร็จสิ้น
- 3.4) การติดตามประเมินผลโครงการรับบริจาคหนังสือ
สู่ชมทในลักษณะต่าง ๆ
- 3.5) การจัดเก็บข้อมูลจัดทำโครงการรับบริจาคหนังสือ
สู่ชมทและเผยแพร่ให้แก่ประชาชนและหน่วยงานอื่นทราบเป็นประจำ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale)
เพื่อสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหา อุปสรรคในการปฏิบัติงานโครงการรับบริจาค
หนังสือสู่ชมท โดยมีแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) ในตอนท้าย เพื่อสำรวจข้อ
เสนอแนะเพิ่มเติมโดยแบ่งกรอบคำตอบออกเป็น 3 ด้านดังนี้

- ก. ปัญหาด้านการวางแผนโครงการ
- ข. ปัญหาด้านการปฏิบัติงานรับบริจาคหนังสือ
- ค. ปัญหาด้านการควบคุมติดตามผลและประเมินผล

5. วิธีสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

5.1 ศึกษาแนวคิด ความเป็นมาในการจัดโครงการรับบริจาคหนังสือจาก เอกสาร บทความและสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องกับการรับบริจาคหนังสือของกรมการศึกษานอก โรงเรียน และศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างเครื่องมือประเภทต่าง ๆ และกำหนดขอบเขตการวิจัย

5.2 ปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อวางแนวทางในการสร้างเครื่องมือ เช่น การออกแบบเครื่องมือ สถิติที่ใช้ในการวิจัย

5.3 สร้างเครื่องมือในตอนต้นที่ 1, 2 และ 3 ตามลำดับ

5.4 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่อง และให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 10 ท่าน ตรวจสอบพิจารณาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสม

5.5 นำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิให้อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์ ตรวจสอบภาษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อความชัดเจนยิ่งขึ้น

5.6 นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ (Try-out) กับเจ้าหน้าที่ กรมการศึกษานอกโรงเรียนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามแบบ (Coefficient Alpha) ของครอนบาช (Conbach, 1970: 161) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum \Delta i^2}{\Delta x^2} \right)$$

เมื่อ α = ความเที่ยงของแบบสอบถาม

Δi^2 = ความแปรปรวนของข้อสอบแต่ละข้อ

Δx^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมของข้อสอบทั้งหมด

n = จำนวนข้อในแบบสอบถาม

5.7 ปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

6. วิธีเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

6.1 ทำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ขอความร่วมมือขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน

6.2 นำหนังสือขออนุมัติขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามของผู้วิจัยเอง

6.2.1 ในส่วนกลางผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามด้วยตนเองและหลังจากนั้นอีก 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ให้ผู้ช่วยผู้วิจัยมาเก็บแบบสอบถาม

6.2.2 สำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดและภาค ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ด่วนพิเศษ (E M S) และให้ส่งกลับคืนมาโดยไปรษณีย์ด่วนพิเศษ เช่นเดียวกัน และในแบบสอบถามแต่ละฉบับยังได้ผนึกซองตราไปรษณีย์ไว้ที่ท้ายหลังของแบบสอบถาม พร้อมจำหน่ายชื่อ ที่อยู่ผู้วิจัยเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถส่งคืนผู้วิจัยได้ทันที

6.2.3 สำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคเหนือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดลำพูน เชียงใหม่ ผู้วิจัยได้ส่งและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

6.3 รวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถามแต่ละฉบับ ซึ่งจากผลการรวบรวมแบบสอบถามกลับคืนปรากฏผลดังนี้คือ แบบสอบถามของผู้บริหาร ได้รับ 67 ชุด แบบสอบถามทุกชุดมีความสมบูรณ์ คิดเป็นร้อยละ 100.00 แบบสอบถามของเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการได้รับ 167 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100.00 แต่ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่า สมบูรณ์ทั้งสิ้น 157 ชุด คิดเป็นร้อยละ 94.01

7. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

7.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิมารศึกษา ข้อมูลชุมชนวิเคราะห์ โดยหาค่าความถี่และค่าร้อยละ

7.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 และ 3 ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ผู้บริหาร และกลุ่มเจ้าหน้าที่ปฏิบัติการ กรมการศึกษานอกโรงเรียนเกี่ยวกับ สภาพการปฏิบัติการจริง สภาพการปฏิบัติงานที่ห้องการและสภาพปัญหาอุปสรรคโครงการ ปรึกษาหนังสือผู้ชมทวิเคราะห์ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่า ความแปรปรวน (Test for Homogeneity of Variance) ในกรณีที่กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่มจะทำการ ทดสอบสมมติฐานดังนี้

$$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$$

$$H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$$

โดยใช้สูตร

$$F = \frac{S_1^2}{S_2^2} \quad (\alpha = 0.05)$$

โดยที่ F เป็นค่าอัตราส่วนของความแปรปรวนที่คำนวณไว้

S_1^2 เป็นค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1

S_2^2 เป็นค่าความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2

ขั้นตอนที่ 2

1. หากปรากฏว่า $F > F_{table}$ จะปฏิเสธ $H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$ และคง $H_1 : \sigma_1^2 \neq \sigma_2^2$ และจะทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเมื่อความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากรไม่เท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$) ดังนี้

$$H_0 : \mu_1 = \mu_2$$

$$H_1 : \mu_1 \neq \mu_2 \quad (\alpha \neq 0.05)$$

โดยใช้สูตร

$$t^* = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{(s_1^2 / n_1) + (s_2^2 / n_2)}}$$

(Winer 1971: 42)

โดยที่ $\bar{x}$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
 $\bar{x}_2$ เป็นคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2
 n_1 เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 1
 n_2 เป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากรกลุ่มที่ 2

หากปรากฏว่า $t^* > T \text{ table}$ จะปฏิเสธ $H_0 : \mu_1 = \mu_2$ และคง $H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ ไว้ สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

หากปรากฏว่า $t^* < T \text{ table}$ จะคง $H_0 : \mu_1 = \mu_2$ ไว้สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

ขั้นตอนที่ 3 หากปรากฏว่า $F < F \text{ table}$ จะคง

$H_0 : \sigma_1^2 = \sigma_2^2$ และทำการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย เมื่อความแปรปรวนของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากรเท่ากัน ($\sigma_1^2 = \sigma_2^2$) ดังนี้

$$\begin{aligned} H_0 &: \mu_1 = \mu_2 \\ H_1 &: \mu_1 \neq \mu_2 \quad (\alpha : 0.05) \end{aligned}$$

โดยใช้สูตร

$$t = \frac{(\bar{x}_1 - \bar{x}_2) - (\mu_1 - \mu_2)}{\sqrt{s^2 P [(1/n_1) + (1/n_2)]}}$$

Winer, 1971: 31)

$$\text{เมื่อ } s^2_P = \frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{(n_1 - 1) + (n_2 - 1)}$$

โดยที่ s^2_P เป็นค่าความแปรปรวนร่วมของคะแนนของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสองกลุ่ม หากปรากฏว่า $t^* > t_{\text{table}}$ จะปฏิเสธ $H_0 : \mu_1 = \mu_2$ และคง $H_1 : \mu_1 \neq \mu_2$ ไว้

สรุปว่า คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างประชากรทั้ง 2 กลุ่ม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ส่วนแบบสอบถามปลายเปิดในตอนท้ายแต่ละตอนของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่การยกข้อความและการบรรณาธิการข้อความ

สำหรับเกณฑ์ในการกำหนดระดับความคิดเห็นของผู้ตอบมีดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.00-3.00	ถือว่ามาก
" 1.00-2.00	ถือว่าปานกลาง
" 0.00-1.00	ถือว่าน้อย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นเจ้าปริมาณได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX ของศูนย์บริการคอมพิวเตอร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย